

การปรับตัวของครูในยุคดิจิทัล จาก New Normal สู่ Next Normal Adaptations of Teachers in Digital Age: From New Normal to Next Normal

สาลิณี อันตรเสน¹

Salinee Antarasena*

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้เป็นโครงการนำร่องการผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของการปรับตัวในวิชาชีพครู โดยเฉพาะด้านการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนที่ปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ ประกอบกับภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่เป็นผลกระทบจากวิกฤตด้านการศึกษาภายหลังการระบาดโควิด-19 โครงการวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อดำเนินการกำหนดแนวความคิด (ideation) สำหรับการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่เป้าหมาย (โรงเรียนสองภาษา เปิดสอนระดับชั้นอนุบาลถึงประถมศึกษาปีที่ 6 ณ จังหวัดชัยภูมิ) โดยมีระเบียบวิจัยหลัก ได้แก่ การนิเทศแบบสังเกตการณ์สอน การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบปฏิบัติซ้ำ (Serial or Repeated Interview) ในกลุ่มครูผู้สอน และการสุ่มตัวอย่างแบบ Purposive Sampling ในกลุ่มผู้เรียน ทั้งนี้ ผลการวิจัยพบว่ามีความเป็นไปได้ที่ตัวต้นแบบ ฯ ที่พัฒนาในโครงการนำร่องนี้ จะสามารถพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อช่วยปรับปรุงคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เหมาะสมกับลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สามารถนำไปปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการเรียนรู้และเทคนิคการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียน

คำสำคัญ: VARK Learning, Digital Transformation, Innovation Ideation

¹ อาจารย์, สาขาการจัดการธุรกิจและภาษา คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตสารสนเทศเพชรบุรี
1 หมู่ 3 ตำบลสามพระยา อำเภอชะอำ เพชรบุรี ประเทศไทย 76120

* Lecturer, Department of Business Management and Languages, Faculty of Management Science, Silpakorn University,
Petchaburi IT Campus
1, Village No. 3, Sam Phraya Sub-district, Cha-am District, Petchaburi, Thailand 76120
Email: antarasena_s@silpakorn.edu

Received: 4 February 2023; Revised 2 March 2023; Accepted: 3 July 2023

Abstract

This study is a pilot project aiming to develop pedagogical material innovation for English language pedagogy as such innovation has been gaining more attention since the post-COVID-19 pandemic was reported to disrupt the established education system of the nation. The objectives of the study are to investigate any obstacles regarding pedagogical options already installed at the target area and to develop ideation for further advancement of pedagogical innovations tailored to be in sync with the uniqueness of the learning style of the learners. The study methods mainly launched among teachers included classroom observation, in-depth interviews, and repeated interviews, while purposive sampling was used for sample selection among learners. Results found that there is a possibility that the prototype in this pilot could further evolve the learning recovery of the learners. At the same time, there is also a possibility that the prototype could be used in the internal mentoring process of the school.

Keywords: VARK Learning, Digital Transformation, Innovation Ideation

บทนำ

ปัจจุบัน นวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนได้เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในฐานะภาษาที่สองหรือภาษาต่างประเทศ นอกจากนี้ แนวโน้มการเรียนการสอนในชั้นเรียนก็เน้นที่ผู้เรียนเป็นหลัก ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ การออกแบบนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนจึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ผู้สอนสามารถนำสิ่งประดิษฐ์ใหม่มาบูรณาการใช้ในระบบการศึกษา เพื่อให้สิ่งที่มีอยู่เดิมในระบบการจัดการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยอาจส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนมากขึ้น มีความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ดีขึ้น หรือส่งผลให้สามารถพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนรู้รายบุคคลของผู้เรียน เป็นต้น

อย่างไรก็ดี ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาหรือโควิด-19 ถึงแม้ว่ากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบาย “โรงเรียนหยุดได้ แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ตลอดจนแนวทางการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยี การศึกษาทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ ลักษณะการเรียนรู้ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมทำให้เกิดวิกฤตระบบการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ของสถานศึกษาทุกระดับ อีกทั้งภาคการศึกษาทุกระดับยังได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงนี้ (เสาวลักษณ์, 2563)

ทั้งนี้ เมื่อสำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ (สขร.) ได้ออกประกาศแนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ประเทศไทย (กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข) และได้สรุปรายงานผลกระทบของการระบาดโควิด-19 นับตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 พบว่า ผลกระทบจากการปิดโรงเรียนอย่างไม่มีกำหนดในช่วงที่มีการแพร่ระบาดนั้น นำมาสู่วิกฤตในระบบการศึกษาที่ส่งผลถึงภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ซึ่งผลกระทบนี้ส่งผลต่อความเป็นอยู่ที่ดีของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและจะส่งผลกระทบต่อระยะยาวหลังจากสถานการณ์ระบาดสิ้นสุด รายงานผลกระทบของการระบาดโควิด-19 ที่มีต่อสถานศึกษาในด้านภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนนี้ สอดคล้องกับรายงานผลการศึกษาของกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา (กสศ.) ที่ได้รายงานวิกฤตด้านการศึกษาภายหลังการระบาดโควิด-19 ที่พบในสถานศึกษาว่า พบภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ในกลุ่มผู้เรียน โดยเฉพาะในกลุ่ม “เด็กประถมต้น” ซึ่งพบว่ามีพัฒนาการถดถอยเทียบเท่าอนุบาล นับเป็นปัญหาที่ต้องเร่งรับมือและแก้ไข (สำนักข่าวไทยพีบีเอส, 2565) อีกทั้งยังมีผลการศึกษาพบว่า การจะฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอย เพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับเด็กได้อย่างครอบคลุมให้ได้นั้น ต้องทำเป็นรายบุคคล เพราะภาวะการถดถอยของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน (วิจารณ์ พานิช, 2565)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว โรงเรียนสองภาษา ณ จังหวัดชัยภูมิ จึงจัดทำโครงการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อสนับสนุนความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนรู้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียน โดยมีการแบ่งลักษณะการดำเนินการเป็น 3 ระยะ ประกอบด้วย **ระยะที่หนึ่ง** เป็นโครงการนำร่องการผลิตสื่อและนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดยมีจุดประสงค์เพื่อรวบรวมและศึกษาการปรับตัวอย่างฉับพลันในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดโควิด-19 **ระยะที่สอง** เป็นโครงการศึกษานำผลกระทบของการปรับตัวในการจัดการเรียนรู้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในช่วงที่เกิดการแพร่ระบาดโควิด-19 มาพัฒนาความพร้อมของครูที่จัดการเรียนการ

สอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนให้เอื้อต่อการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และมาตรการเมื่อเปิดโรงเรียน และสุดท้าย **ระยะที่สาม** เป็นโครงการศึกษาเพื่อศึกษาการพัฒนาที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนให้เอื้อต่อการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และมาตรการเมื่อเปิดโรงเรียน ตลอดจนการพัฒนาต่อยอดโครงการเพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของโรงเรียนต่อไปในอนาคต

การศึกษาในระยะที่หนึ่งนี้ จึงมุ่งเน้นการสำรวจพื้นที่เป้าหมาย (พื้นที่ดำเนินการ) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ สำหรับดำเนินการกำหนดแนวความคิด (ideation) สำหรับการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพเรียนรู้รูปภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน สามารถผลิต/ปรับปรุงตัวต้นแบบนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ มีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่เป้าหมาย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของพื้นที่เป้าหมาย
2. เพื่อดำเนินการกำหนดแนวความคิด (ideation) สำหรับการพัฒนาวัตกรรมทางการศึกษาด้าน การเรียนการสอนภาษาอังกฤษ สามารถเพิ่มประสิทธิภาพเรียนรู้รูปภาพการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน มีความสอดคล้องกับบริบทในพื้นที่เป้าหมาย

แนวคิดสำคัญและนิยามศัพท์เฉพาะ

ภาวะการเรียนรู้ถดถอย เป็นภาวะของการเสียโอกาสในการเรียนรู้ที่มีผลทำให้ทักษะต่างๆ ที่เด็กควรจะได้รับ การพัฒนาตามช่วงวัยสูญเสีย ส่งผลต่อพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสาร (ยศวีร์ สายฟ้า, 2565)

New Normal ร.ศ. มาลี บุญศิริพันธ์ คณะกรรมการบัญญัติศัพท์นิเทศศาสตร์ราชบัณฑิตยสภา ให้คำจำกัดความของ New Normal หรือความปกติใหม่ ไว้ว่า หมายถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจากมีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนทางปฏิบัติที่คนในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้มาตรการใหม่ที่ไม่คุ้นเคย (ร.ศ. มาลี บุญศิริพันธ์, 2563, อ้างใน สุธิดารัตน์ มัทธวรรตน์, 2563) โดยความปกติใหม่ในบริบทของการแพร่ระบาดของโควิด-19 นั้น โดยสรุปให้หมายถึงสถานการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและรุนแรง จนแพร่กระจายในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก มนุษย์จึงจำเป็นต้องป้องกันตนเองเพื่อให้มีชีวิตรอดด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมดำรงชีวิตที่เคยทำเป็นกิจวัตร จนในที่สุดเมื่อเวลาผ่านไปเกิดความคุ้นชินและกลายเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตปกติของผู้คนในสังคม (สุภาภรณ์ พรหมบุตร, 2563)

VARC Model เป็นทฤษฎีที่มีแนวคิดหลักในการจำแนกรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความสามารถรับรู้และทำความเข้าใจเนื้อหาที่เรียน โดยจำแนกผู้เรียนตามความถนัดในการรับข้อมูลออกเป็น 4 ประเภท ได้แก่

1. กลุ่มผู้เรียนที่มีความถนัดในการรับข้อมูลที่สื่อด้วยภาพและสัญลักษณ์ (Visual Learner) โดยรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มนี้เน้นการใช้สื่อการสอนที่เป็นภาพหรือวัตถุ

2. กลุ่มผู้เรียนที่มีความถนัดในการรับข้อมูลที่สื่อด้วยเสียง (Auditory Learner) โดยรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มนี้เน้นการเรียนการสอนลักษณะการถ่ายทอดเนื้อหาเป็นเรื่องราวและการถ่ายทอดลักษณะเรื่องราวแบบทวนซ้ำ
3. กลุ่มผู้เรียนที่มีความถนัดในการรับข้อมูลที่สื่อด้วยอักษร (Read/Write Learner) โดยรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มนี้เน้นการขยายคลังคำศัพท์ใหม่ ๆ ผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการอ่านและการเขียน
4. กลุ่มผู้เรียนที่มีความถนัดในการรับข้อมูลที่สื่อด้วยสัมผัสและการกระทำ (Kinesthetic Learner) โดยรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนกลุ่มนี้เน้นการเรียนรู้ผ่านการเคลื่อนไหวร่างกาย ลงมือทำกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ สร้าง วาด หรือขยับร่างกายในรูปแบบต่างๆ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการทั้งในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับประถมศึกษาปีที่ 6 โดยมีการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษสามรายวิชา คือ วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ โดยส่วนของภาษาอังกฤษนั้น ดำเนินการสอนโดยครูสอนภาษาทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ

กรอบเวลาดำเนินการวิจัย ดำเนินการระหว่างวันที่ 19 – 26 ธันวาคม 2565

ประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ บุคลากรของทางโรงเรียนที่ได้รับผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ในช่วงที่มีการแพร่ระบาดโควิด-19 ได้แก่ ครูประจำชาวไทยและชาวต่างชาติทั้งหมดที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ (N=9) และกลุ่มผู้เรียนตามกรอบในการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling, N=14) โดยมีลักษณะสำคัญได้แก่ เป็นผู้เรียนที่เรียนในหลักสูตรของโรงเรียนเต็มเวลาในช่วงที่มีการแพร่ระบาดโควิด-19 และมีลักษณะภาวะการเรียนรู้ถดถอยด้านภาษาและการสื่อสาร โดยตัวนักเรียนและผู้ปกครองแสดงความต้องการพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารในรูปแบบที่เอื้อต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้เป็นรายบุคคลมากขึ้น ต่างจากที่มีการจัดการเรียนการสอนอยู่แล้วก่อนในช่วงที่มีการแพร่ระบาดโควิด-19

การสำรวจเชิงคุณภาพ (qualitative research) ได้แก่ การสังเกตอย่างมีระเบียบวิธี และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview)

การดำเนินการวิจัยมีการแบ่งขั้นตอนการดำเนินการเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการสังเกตอย่างมีระเบียบวิธี

จุดประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมของผู้เรียน ตลอดจนทรัพยากรบุคคลของโรงเรียน โดยเฉพาะด้านการสนับสนุนการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย

- การนิเทศแบบสังเกตการณ์สอน (ทั้งในชั้นเรียนของครูชาวไทยและชาวต่างชาติที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ)

- การตรวจสอบเนื้อหาของตำราและสื่อการสอนที่ใช้ในชั้นเรียน โดยใช้มาตรฐาน The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) ของสากล
- การสุ่มตัวอย่างผู้เรียนแบบ Purposive Sampling (ทางโรงเรียนดำเนินการให้) เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมวัดทักษะภาษาอังกฤษ

ตารางที่ 1: การเปรียบเทียบมาตรฐาน The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) ของไทยและสากล (ตามช่วงอายุและระดับชั้น)

ระดับชั้น (สากล)	อายุ (Estimated Age)	CEFR	ระดับชั้น (ไทย)
Preschool	4 – 6	A1	
Grade 1	7	A2	
Grade 2	8		
Grade 3	9		
Grade 4	10	B1	
Grade 5	11	B2	
Grade 6	12		A1*

*สพฐ. คาดหวังให้ผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาที่มีพื้นฐานภาษาอังกฤษระดับ A1 ผู้จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3) มีพื้นฐานภาษาอังกฤษระดับ A2 และผู้สำเร็จการศึกษาชั้นพื้นฐาน (ม.6/ปวช.) มีพื้นฐานภาษาอังกฤษระดับ B1²

2. ขั้นตอนพัฒนาตัวต้นแบบนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

จุดประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านพฤติกรรมของผู้เรียนจากผู้สอน เพื่อรับทราบปัญหาที่อาจไม่พบจากการการนิเทศแบบสังเกตการณ์สอน ประกอบด้วย

- การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) และการสัมภาษณ์แบบปฏิบัติซ้ำ (Serial or Repeated Interview) กับผู้บริหารระดับสูงของโรงเรียน (N=2) และครูประจำ (N=9) โดยเริ่มต้นจากคำถามทั่วไป (Unstructured interview) จนถึงคำถามที่เตรียมไว้แล้วล่วงหน้า (Semi-structured interview) โดยมีเนื้อหาครอบคลุม ประสบการณ์ในการสอน ปัญหาที่พบในการเรียนการสอนภาษาในชั้นเรียน ความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนภาษาที่

² สำนักข่าวไทยโพสต์. 2 ธันวาคม 2562. สพฐ.ตั้งเป้าความรู้ภาษาอังกฤษเด็ก ม.6 อยู่ในระดับ B2 มาตรฐานยุโรป.

<https://www.thaipost.net/main/detail/51596>

ดำเนินการอยู่ทั้งก่อนและหลังการแพร่ระบาดของโควิด ตลอดจนสิ่งที่ผู้สอนอยากพัฒนาหรืออยากให้มีในชั้นเรียนภาษาอังกฤษ

- การสุ่มตัวอย่างผู้เรียนแบบ Purposive Sampling (ตามลักษณะที่กำหนดไว้ข้างต้น) เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมวัดทักษะภาษาอังกฤษ (N=14) โดยทดสอบการใช้อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาตัวต้นแบบ ๆ ที่เหมาะกับบริบทของโรงเรียน ซึ่งกลุ่มครูที่เข้าร่วมได้ระดมสมอง (Brainstorming) ช่วยกันพัฒนาสื่อการสอนจากผลของการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อแก้ปัญหาที่พบในการเรียนการสอนภาษาในชั้นเรียน โดยมีแนวคิด VARK Model เป็นฐาน ทั้งนี้เมื่อผู้เรียนทำการทดสอบแล้ว ให้ผู้เรียนกลับชั้นเรียนหรือทำกิจกรรมอื่นของโรงเรียนไปก่อน จนเสร็จสิ้นการเรียนการสอนของวันนั้นๆ แล้ว จึงหวนกลับมาทำการทดสอบเรื่องเดิมอีกครั้ง เพื่อดูพัฒนาการ
- ตัวต้นแบบ ๆ ที่ใช้ในโครงการนำร่องนี้ พัฒนาจากแนวคิด VARK Model of Learning และเลือกการใช้อุปกรณ์ตลอดจนการวางกรอบการทดสอบโดยใช้ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบปฏิบัติซ้ำ และการนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบสามเส้า (Multiple Analyst Triangulation)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิจัยขั้นตอนการสังเกตอย่างมีระเบียบวิธี

ด้านการนิเทศแบบสังเกตการณ์สอน โดยครูประจำชาวไทยและชาวต่างชาติ (N=9) นั้นพบว่า 75% ของกลุ่มวิชาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ หรือการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ขึ้นไป มีการใช้เนื้อหาของตำราและสื่อการสอนที่ใช้ในชั้นเรียนประกอบบทเรียน ที่สูงกว่ามาตรฐาน The Common European Framework of Reference for Languages (CEFR) ของไทย โดยมีระดับสูงสุดที่ B1 ในชั้นประถมศึกษาตอนปลาย

ด้านการเข้าร่วมกิจกรรมวัดทักษะภาษาอังกฤษของกลุ่มผู้เรียนเพื่อวัดทักษะภาษาอังกฤษนั้น พบว่าผู้เรียนทั้งหมด (N=14) ไม่คุ้นเคยกับการวัดทักษะทางภาษาด้วยแบบทดสอบที่ต่างจากแบบฝึกหัดและแบบทดสอบความรู้ในชั้นเรียน อย่างไรก็ตามผู้เรียนทั้งหมดมีผลการวัดทักษะภาษาอังกฤษโดยรวมสูงกว่ามาตรฐาน CEFR ของไทย ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน (ตารางที่ 1)

2. ขั้นตอนพัฒนาตัวต้นแบบนวัตกรรมทางการศึกษาเพื่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

ด้านการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ประเภทการสัมภาษณ์แบบปฏิบัติซ้ำ (Serial or Repeated Interview) กับผู้บริหารโรงเรียน และครูประจำ มีการใช้ผู้วิเคราะห์ข้อมูลที่เก็บจากสนามมากกว่า 2 คนขึ้นไป จากนั้นจึงนำผลการวิเคราะห์มาเปรียบเทียบแบบสามเส้า (Multiple Analyst Triangulation) เพื่อให้ผลที่ได้มีความถูกต้องแม่นยำที่สุด สรุปผลสำคัญได้ ดังนี้

- ครูประจำโรงเรียนสามารถนำมาแบ่งเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือ กลุ่มที่มีอายุงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป (N=4) และกลุ่มที่ยังมีอายุงานไม่ถึง 10 ปี (N=5) โดยเมื่อได้รับมอบหมายให้สอนในแต่ละกลุ่มสาระวิชา ก็ได้จัดให้มีการนิเทศภายใน เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางวิชาชีพ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนเพื่อให้ความช่วยเหลือครูในกลุ่มที่ต้องการพัฒนาตนเองในระดับที่สูงขึ้นต่อไป
- ผู้บริหารโรงเรียนสำรวจความต้องการจัดซื้อตำราเรียนและสื่อประกอบการสอนแต่ละระดับชั้นโดยสอบถามความคิดเห็นจากครูประจำสาระวิชานั้น ๆ โดยมีการอภิปราย ปัจจัยที่กำหนดพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการเรียนรู้แบบบูรณาการ อย่างสม่ำเสมอ
- ผู้บริหารโรงเรียนและครูประจำทั้งหมดแสดงความต้องการพัฒนาการจัดวิธีการจัดการเรียนรู้ และพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่สามารถเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ด้านการวัดทักษะภาษาอังกฤษของผู้เรียนจากการสุ่มตัวอย่างผู้แบบ Purposive Sampling โดยทดสอบการใช้อุปกรณ์ที่สอดคล้องกับการพัฒนาตัวต้นแบบ ๆ นั้น สรุปผลสำคัญได้ ดังนี้

- ผู้เรียนทั้งหมด (N=14) สามารถลดการใช้เวลาในการทำความเข้าใจการทดสอบลงครึ่งหนึ่ง อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาสัดส่วนในการตอบแบบทดสอบถูกต้อง พบว่า กว่าครึ่งตอบแบบสอบถามถูกต้องได้เท่ามาตรฐานของสากล (CEFR) (ประมาณ 57.1%) และที่เหลือสามารถตอบแบบทดสอบถูกต้องได้เท่ามาตรฐาน CEFR ของสากลในระดับชั้นของโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่สูงขึ้นไปอีก 1 ระดับ (ประมาณ 28.5%) และสามารถตอบแบบทดสอบถูกต้องได้เท่ามาตรฐาน CEFR ของสากลในระดับชั้นของโรงเรียนที่กำลังศึกษาอยู่สูงขึ้นไปอีก 2 ระดับ (ประมาณ 14.2%) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาจากผลการศึกษาที่สำคัญได้แก่ ผลการวัดทักษะภาษาอังกฤษโดยรวมของผู้เรียนซึ่งพบว่า สูงกว่ามาตรฐาน CEFR ของไทยที่ระบุไว้ของ สพฐ. และศักยภาพทางการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้น ซึ่งวัดจากการที่ผู้เรียนสามารถลดการใช้เวลาในการทำความเข้าใจการทดสอบ มีสัดส่วนในการตอบแบบทดสอบทักษะภาษาอังกฤษที่อ้างอิงมาตรฐาน CEFR โดยพบว่ามีความเป็นไปได้ที่ตัวต้นแบบฯ ถูกต้องเพิ่มมากขึ้นนั้น พบว่าผลการศึกษาในระยะที่หนึ่งนี้ สนับสนุนการดำเนินโครงการของโรงเรียนในระยะที่สอง ในการนำผลการศึกษาสำคัญในระยะแรกที่กำหนดแนวความคิดสำหรับการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาด้านการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้การจัดการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยให้มีความสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนทั้งครูที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษและนักเรียน ช่วยปรับปรุงคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เหมาะสมกับลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สามารถนำไปปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการเรียนรู้และเทคนิคการ

เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียนในการนิเทศภายในของโรงเรียน

อย่างไรก็ดี แม้ว่างานศึกษาครั้งนี้พบว่า ผลการออกแบบการเรียนรู้แก่ผู้เรียนในกลุ่มที่ศึกษานี้สนับสนุนแนวคิดในเรื่องมาตรการฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยเพื่อเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนได้อย่างครอบคลุมนั้น ต้องกระทำเป็นรายบุคคล เนื่องจากภาวะการถดถอยของนักเรียนแต่ละคนแตกต่างกัน การออกแบบการศึกษาลักษณะดังกล่าว ยังมีข้อจำกัดด้านจำนวนของผู้เรียนที่มีลักษณะภาวะการเรียนรู้ถดถอยด้านภาษาและการสื่อสาร และทั้งตัวนักเรียนและผู้ปกครองแสดงความต้องการพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อสารในรูปแบบที่เอื้อต่อพัฒนาการทางการเรียนรู้เป็นรายบุคคลมากขึ้น ซึ่งมีจำนวนไม่สมดุลงันกับบุคลากรที่ทางสถานศึกษาสามารถจัดสรรให้ได้ในเวลาที่ยังดำเนินการเรียนการสอน อีกทั้งการออกแบบสื่อการเรียนการสอนให้เข้ากับลักษณะของผู้เรียนเป็นรายบุคคลมากขึ้น ก็เป็นค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่สถานศึกษาต้องนำมาคิดวิเคราะห์ดูการคุ้มทุนอย่างรอบคอบต่อไป

นอกจากนี้ ผลการศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของพื้นที่เป้าหมาย อันเป็นผลกระทบจากการจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ ตั้งแต่ช่วงที่มีการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทยขณะนี้ ยังสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องการฟื้นฟูทางการศึกษาจากสถานการณ์โควิด-19 ที่มีประสิทธิภาพและเสมอภาคของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (สกศ.) ที่ระบุว่า การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ นั้น **ไม่อาจทดแทนการเรียนรู้แบบเผชิญหน้าหรือแบบตัวต่อตัวได้ทั้งหมด** และแนวคิดเรื่องแนวทางการฟื้นฟูทางการศึกษาภายหลังการแพร่ระบาดของโควิด-19 อาจไม่ใช่คำตอบสุดท้ายของการแก้ปัญหาการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นของผู้เรียน งานวิจัยลักษณะนี้ในอนาคตจึงควรเป็นการศึกษาการออกแบบพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขฟื้นฟูหลายประเทศได้นำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการศึกษาวิจัยและประกอบการพิจารณาเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบการศึกษอันส่งผลถึงภาวะการถดถอยทางการเรียนรู้ โดยอาจเน้นการศึกษาการดำเนินการบริหารจัดการโครงการที่สถานศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อฟื้นฟูภาวะการเรียนรู้ถดถอยด้านภาษาและการสื่อสารของผู้เรียน การวิเคราะห์กลไกของการบริหารงานทรัพยากรบุคคลและกลยุทธ์การควบคุมค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องของโครงการ ตลอดจนการศึกษาวเคราะห์ผลกระทบระยะยาวด้านวิกฤตในการพัฒนาทุนมนุษย์ในระดับต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง ซึ่งอาจมีระยะเวลายาวนานหลังจากการระบาดสิ้นสุด³

³ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แนวทางการฟื้นฟูทางการศึกษาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีประสิทธิภาพและเสมอภาค*. บริษัท เอส. พี. เค. การพิมพ์ จำกัด. (หน้าที่ 5)

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาวิจัยชิ้นนี้ เป็นการศึกษาการดำเนินการโครงการระยะแรก จึงจำกัดจำนวนกลุ่มผู้เข้าร่วมที่เหมาะสมกับกรอบเวลาการดำเนินงานโครงการระยะแรก **ในฐานะโครงการนำร่อง** การพัฒนาตัวต้นแบบ ฯ ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นอาจต้องมีการเพิ่มจำนวนผู้เข้าร่วมหรือมีการทดสอบซ้ำอย่างมีระเบียบวิธี ทั้งในกลุ่มของบุคลากรโรงเรียนและในกลุ่มของผู้เรียนในระดับชั้นต่าง ๆ ตลอดจนการพัฒนารูปแบบและการใช้สื่อจากแนวคิด VARK Model of Learning ที่หลากหลายมากขึ้น โดยทั้งหมดนี้อยู่ในแผนและกำลังดำเนินการโครงการนี้ในระยะที่สองของโครงการ

ขอขอบคุณ คุณชวนพิศ ตีวิธมไศสุรย์ และคุณณิตววรรณ วงศ์พรหม ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบ้านเด็คดี 2 จังหวัดชัยภูมิ ตลอดจนคณะครูและบุคลากรของโรงเรียนทุกท่านที่เข้าร่วมโครงการ ได้ให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาโครงการ และช่วยอำนวยความสะดวกให้กับผู้วิจัยตลอดโครงการ

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย, สำนักงานคณะกรรมการข้อมูลข่าวสารของราชการ. (5 สิงหาคม 2563). *แนวปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19 ประเทศไทย*. <https://bit.ly/3RPSZ4t>
- ฐิติพงศ์ เกตุอมร, พัชรชาติ พรหมดวง, นุชณา ณ พายัพ, และ อรรถพร ชาญชฎานนน. (2560). การใช้กรอบอ้างอิงสมรรถนะด้านภาษาแห่งสหภาพยุโรปในระบบการศึกษาไทย. *วารสารหาดใหญ่วิชาการ*, 14(1), 77–88.
- นวรรตน์ ไชยมภู, ดวงใจ เปลี่ยนบำรุง, และกิตติพร เนาว์สุวรรณ (2562). การเรียนรู้แบบเชิงรุก: การเรียนโดยใช้ปัญหาเป็นฐานในศตวรรษที่ 21. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา*. 14(1), 149–159.
- ยศวีร์ สายฟ้า (2565). *Learning Loss ภาวะการเรียนรู้ถดถอย*. <https://research.eef.or.th/learning-loss-recession/>
- วิจารณ์ พานิช. (2565). Learning Loss ภาวะการเรียนรู้ถดถอย. <https://research.eef.or.th/learning-loss-recession/>
- วิจารณ์ พานิช. (2560). วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ ในศตวรรษที่ 21. *วารสารนวัตกรรมการเรียนรู้ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์*, 1(2), 3–14.
- สุภาภรณ์ พรหมบุตร. (2563). *New Normal กับวิถีชีวิตที่เปลี่ยนแปลง*. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.
- สุธิดารัตน์ มัทธวรรตน์ (2563). New Normal is not Normal. *จุลสารคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 8(15), 7.
- สุวิมล มธูรส. (2563). การจัดการศึกษาในระบบออนไลน์ในยุค NEW NORMAL COVID-19. *วารสารรัชต์ภาคย์*, 15(40), 33–42.
- เสาวลักษณ์ อนุยนต์. (2563). อนาคตทางการศึกษา: ผลกระทบจากวิกฤติการแพร่ระบาดของไวรัส COVID-19. *วารสารครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 14(2), 14–25.
- สำนักข่าวไทยพีบีเอส. (5 พฤศจิกายน 2565). *กสศ. เปิดรายงานวิกฤติการเรียนรู้ ของเด็กประถมต้น หลังโควิด-19*. <https://www.thaipbs.or.th/news/content/320772>
- สำนักข่าวไทยโพสต์. (2 ธันวาคม 2562). *สพฐ. ตั้งเป้าความรู้ภาษาอังกฤษเด็ก ม.6 อยู่ในระดับ B2 มาตรฐานยุโรป*. <https://www.thaipost.net/main/detail/51596>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). *แนวทางการฟื้นตัวทางการศึกษาจากสถานการณ์ COVID-19 ที่มีประสิทธิภาพและเสมอภาค*. บริษัท เอส. บี. เค. การพิมพ์ จำกัด.
- Engzell, P., Frey, A., and Verhagen, M. (2021). Learning Loss due to School Closures During the COVID-19 Pandemic. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America (PNAS)*. 118(17):e2022376118. <https://doi.org/10.1073/pnas.2022376118>
- Pal, I., Sukwanchai, K., Bhuridatpong, A., & Pal, A. (2022). Impacts of pandemic on

- education sector in Thailand. In R. Shaw & I. Pal (Eds.), *Pandemic risk, response, and resilience* (pp. 457–469). Elsevier. <https://doi.org/10.1016/B978-0-323-99277-0.00016-4>
- Waluyo, B. (2019). Examining Thai First-Year University Students' English Proficiency on CEFR Levels. *The New English Teacher*, 3(2), 51–71.
- Wuttisrisiriporn, N., & Usaha, S. (2019) The Development of a Localized ELT Textbook Evaluation Checklist: A Case Study from Thailand. *ThaiTesol Journal*, 32(2), 46–64. <https://files.eric.ed.gov/fulltext/EJ1245561.pdf>

ผู้เขียน (The Author)

ผศ.ดร. สาลินี อันตรเสน

อาจารย์ประจำสาขาการจัดการธุรกิจและภาษา

อ.บ. (อังกฤษ) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

M.A. (English Creative Writing), Macquarie University

Ph.D. (English Creative Writing, Macquarie University

งานวิจัยที่สนใจ: Language acquisition and Language Recovery, Return of Investment (ROI) in L1 & L2 Investment, Human capital ROI (HCROI)